

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ה.

עין משפט נר מצוה

א ו מ"י פ"א מהלכות
סנהדרין הלכה ג'
ב ו מ"י פ"ב מהלכות
ע"ז הלכה ד'
ג ו מ"י פ"ג מהלכות
מעשה הקרבנות הלכה
ד ופ"ד מהלכות שגגות
הלכה ו':
ה ו מ"י פ"ד מהלכות
מע"ה הלכה ז':
ו ה"ה שם הלכה ז':
ז ו מ"י פ"ה מהלכות שבת
הלכה ט"ו:
ח ו מ"י פ"ו מהלכות ע"ז
הלכה י' ופ"ז שם י"ד סימן
ז סעף ה':

תורה אור השלם

1. ויאמר אל יהושפט
ותחלף אתי לפלחקה
רבות ולעזר ויאמר
יהושפט אל מלך ישראל
במוני במוך בעמי כעמך
בסוסי בסוסיך.
2. ומלך ישראל
ויהושפט מלך יהודה
ישבים איש על פסאו
מלכשים בגדים בגון
פתח שער שמוון וכל
הנביאים מתנבאים
לפניהם: מלכים א כב י
3. והערבים מביאים לו
לחם ויבשר בבקר ולחם
ויבשר בערב ומן הנחל
ישתה: מלכים א יו ו
4. ותבדד שני שרי מרון
את ערב ואת זבד ויהרגו
את ערב בצור עורב
ואת זבד הרגו בקרב זבד
ויהרגו אל מרון ויאש
ערב ואת הביאו אל
דעון מעבר לירדן:
שופטים ז כה
5. והאם יצאו גדודים
וישבו מארץ ישראל
נצרה קטנה ותהי לפני
אשת נפתלי:
מלכים ב ה ב
6. דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם אדם כי
יקריב מכם קרבן לך מן
הבהמה מן הבקר ומן
הצאן תקריבו את
קרבונכם: ויקרא א ב

הנהגת הב"ח

(א) תוס' ד"ה מסע ומי
וגזילה מקודשת אלתעין
שלא עלתה לגבולות
לשם חובה ומביט לא
נפקא אלא שאין יכול
להקיש דס':

שיימה מקובצת

א הא לא קשיא
ירשא במומר לכל התורה
מציעתא במומר לדבר
אחד: פ' דמשמע הרי אתם
כאומות: א דכתיב איש
ממית בשר ישראל וגו'
אשר יקריב קרבנו לכל
נדרים: בפרשת: פ' עם
הדומים לבהמה מתוך
יחבת עם: פ' למעוטי
רובע ורובע כדורשי ליה
בב"ק: ו' ומנסך לעבודת
כוכבים: ז"ב נ"א בטי'
ומנסך את הין עורב ע"ז:
א אלא לומר דקרבן אמר
החמא: ז"ב נ"א בטי'
דקרבנו אמר החמא והיא
לאו קרבנו הוא וכי: פ' ועוד י"ל דתרי שבעין ממכס וגזילה המקודשת אצטרף דכתיבו לא נפקא. וז"ב נ"א בתוס'
כ"י ועייל דתרי ש"מ וגזילה המקודשת אצטרף שלא עלתה לשם חובה דמקרא נדרש לפניו ולאחריו הדיני אדם
וקרבן. ובטי' אתר כחוב נ"א ועי"ל דתרי שבעין ממכס וגזילה המקודשת אצטרף שלא עלתה לו לשם חובה: ג' אלא
נותן טעם לדבר אתא דמרכיבן מומר לדבר אחד:

על פי הדבור שאני. וא"ת ולמאי דק"ל אדלגה הוי ע"פ הדבור
מקשי דהא אמר רב זשר שנמעלס מן העין אסור לקמן (דף
ה) ויש לומר דזה היה יודע שהיה סומך ע"פ הדבור ללא משל
עוצד כוכבים קא מייתי אבל לא ס"ד שצא הדבור להמיר האסור
שחיות עובדים לחאב:

קרי' זה נערה וקרי' זה קמנה.
צפרק צמלא דסוטה (דף מו):
דריש וערים שהיו מנוערים מן
המנוות והכא לא שייך למדרש הכי:
דמן נערו. שם מקום דכתיב
(צד"ה א ב) למורח נערו
ולמעמד גור: **עורבניים מבעי**
ליה. ואף על גב דכתיב עברים
מזרים ולא כתיב עבריים מזריים
התם ליכא למיעוטי: **מכס ולא**
בולבם לחוציא את המומר. מימה דהא
אילטריך לכדרשינן צריס לולב הגוול
(סוכה דף ג.) אי לפני יאוש אדם כי
יקריב מכס אמר רחמנא והאי לאו
לדיה הוא וי"ל דהתם לאו משום
דמיפוק לן מהאי קרא גוול לפני
יאוש דהאי מציתו נפקא כדאמרין
צמרובה (צ"ק דף טו): קרבנו ולא
הגוול לימת אילמא לפני יאוש ל"ל
קרא כלומר וי יכול להקדיש צימו
אמר רחמנא ולא מייתי התם קרא
דכי יקריב ואלא לומר דקרבן אמר
רחמנא והאי לאו קרבן הוא שאין
ציוו להקדישו לפני יאוש ועוד י"ל
דמתי שמעינן ממכס וגזילה
מקודשת אילטריך (ב) ומציתו לאו
נפקא אלא שנת עלתה לשם מוכס:
כדי שיהוו בהם בתשובה. לאו
טעמא דקרא קא דריש אלא נותן טעם
לדבר ש'מדרישין מהא מומר' לדבר
אחד טפי ממומר לכל התורה כולה ולא
מוקמינן קרא צמילמא אחרימי וקאמר
למומר לדבר אחד צקל יחזור צמשובה
ולכן מקבלין מהא כדי שיחזרו:

מכס
חמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה אלא מומר
לאותו דבר וכדריבא מיתבי 'מכס' ולא כולבם: להוציא את המומר מכס בכס
חלקתי ולא באומות מן הבהמה להביא בני אדם שדומים לבהמה מכאן
אמרו מקבלין קרבנות ממושעי ישראל כדי שיחזרו בהן בתשובה חוץ
מן המומר ומנסך את הין ומחלל שבתות בפרהסיא הא גופא קשיא
אמרת מכס ולא כולבם להוציא את המומר והדר תני מקבלין קרבנות
ממושעי ישראל הא לא קשיא רישא א' מומר לכל התורה כולה מציעתא מומר
לדבר אחד אימא סיפא חוץ מן המומר ומנסך את הין ומחלל שבת בפרהסיא
האי מומר היכי דמי אי מומר לכל התורה כולה היינו רישא ואי מומר לדבר
אחד קשיא מציעתא אלא לאו י'הכי קאמר חוץ מן המומר לנסך את הין ולחלל
שבתות בפרהסיא י'אלמא מומר לעבודת כוכבים הוא מומר לכל התורה
כולה ותיובתא דרב ענן תיובתא והא מהכא נפקא מהתם בנפא

מכס
האי מיעוטא כשראל וכל צדומות
דמתי איש איש לרבות העובדי כוכבים שגודרים נדרים ונדבות כשראל וגבי דידהו לא כתיב מיעוטא דלכתובז ולא האדם כי יקריב
קרבן דמשמע ולא כל האדם שמע מינה צכס חלקתי שזכרין מציאין ולא המומרין ולא צדומות שכולן מתנדבין ומקבלין מהס:
זעם הדומה לבהמה. שאין מקיימין את המנוות: מן דכתיב גזי צהמה למעוטי רוצע ורצע ס'הכי דריש ליה צצצא קמא

(דף מ): וצבורות (דף מה). וצבורות (דף נה). **מפושעי ישראל.** משמע מוזיקין דמתניא צמסכת יומא (דף נה): פשעים אלו התמידים
וכן הוא אומר (מ"ב ג) מלך מואב פשע צי והיינו מומר. ולקמן מפרש לה ואיל: ומנסך את הין. לעבודת כוכבים: **אי מומר לדבר אחד קשיא מליעפא.**
דקתי מקבלין אסיפא: **אלא לאו ה"ק.** מקבלין קרבנות ממושעי ישראל צמומר לדבר אחד חוץ מן המומר לנסך את הין ולחלל שבתות דהני חמירי
אלמא מומר לעבודת כוכבים כמומר לכל התורה כולה דמי. האי מנא חמירא ליה שנת צמזרות כוכבים דהעוצד עבודת כוכבים כופר בצדקה
והמחלל שבת כופר במעשיו ומעיד שקר שלא שנת הצדקה צמעשה צראשית: והא שנת נפקא מהסם נפקא. דאין מקבלין קרבן מן המומרין:

הוא עלק ועילוי עמך ועיין אומר לך דיהושפט לא אכיל בהדי אחאב מומר לע"ז הוי מומר לכל התורה: אלא מהכא
ואחאב מלך ישראל כו. דלא הוה מפליג בפשיה מיניה: נימא מסייעא ליה העורבים מביאין לו לחם. כלומר סייעתא לרב
ענן דאמר מומר לע"ז לא הוי מומר לכל התורה דכתיב העורבים: אל על פי דיבור שאני. כלומר גורת הקב"ה הוה ארב
דבר זה במקום אתר אימא לך מומר לדבר אחד הוי מומר לכל התורה כולה: חמורה ע"ז שכל הכופר בה כמודה בכל
התורה כולה דכתיב ועשה אחת מכל מצות ה' איזוהי מצוה ששוקלה ככל המצות הוי אומר ע"ז: מיתבי מכס ולא
כולבם לחוציא וכי אי כי יקריב מכס קרבן לה' בכס חלקתי ולא באומות כלומר:

לא הוה מפליג בפשיה מיניה. לא היה יושפט נזהר ונצל ממנו
משום חשד כלל אלמא אע"ג דמומרי' לעבודת כוכבים היה לא הוי
מומר לכל התורה כולה: **כעמי כעמך.** דמשמע הרי ס'התם
כמותינו דסומכין עליהו: **כסוסי כסוסיך ה"ג.** דלענין אסור והימר
קאמר אלא על כרחך לענין המלחמה
קאמר ליה: בגורין. כי גורן היו
יוצאים צחיצה וצריעות וצאלגודה
א' כסנהדרין שאין חושדין זה את זה:
שיהו רואין זה את זה. להיות שומעין
איש את חבריו ומתוכחין זה עם זה
עד שתלא הוראה כהלכה שאילו היו
יוצדין כסורה שלא צעגולה אין צני
לחש כסורה רואין צני סוף שורמו
וכעגולה שלימה לא היו יוצדין כדי
שיחא מקום לנאלת ולצא: **מסייע**
ליה. לרצ ענן: על פי הדבור שאני.
שהקציב נערה לפי שעה דכתיב
(מלכים א י) ואת העורבים צויתי
שם לכללך: **ואסרמי מילמא כו.**
צממיה: **ודלמא על שם מקומן.**
שהיו מזכור עורב: **מי לא כתיב** שאלם
נקרא על שם מקומו ואפילו יחיד ואף
ע"פ שאין מדבר צכל אנשי המקום
כגון פלשתיים גצעונים אלא צזיש אחד
דכתיב נערה קטנה: **וקשיא לן קרי**
לה נערה. דהציאה צ' שערות וקרי
לה קטנה דמשמע שלא הציאה שמי
שערות: **וא"ר פדס.** האי נערה לאו
נערה ממש אלא על שם מקומה דמן
נערוך. וה"ג אע"ג דלאו צכל צני
המקום קאמר שהיה ודאי לכולן לא
גילה שהיה נצחא הנה מ"מ ארכל
למימר דמתי גצני הוו וקראן על
שם מקומן ואין מוכיר שם: **עורביים**
מצעי ליה. דלא חתי למטעי צבורים
ממש: **ישראל מעילוי הוא.** דלגוס
הוא: **אי נימא מומר לדבר אחד.**
לאחד מכל המנוות לאשמעינן דלא
הוה מומר לכל התורה כולה: **של**
הכופר בה כמודה צכל התורה.

דכתיב (במדבר טו) וכי תשגו ולא
תעשו את כל המנוות האלה וגו' וילפינן
צבוריות (דף ט). דעבודת כוכבים
מיירי: **מומר לאוסו דבר.** לשחיטה
ולתיאבון ואילטריך לאשמעינן דלא
מינא כיון דרש ציה כהימירא דמי
ליה אלא ודאי כהיסורא דמי ליה
ולתיאבון הוא דעבר עליה וכי מומרין
ליה סכין לא שציק הימירא ואכיל
אסורא: **מכס.** אדם כי יקריב מכס
קרבן וגבי נדר או נדבה כתיב דהא
כי יקריב משמע כשירצו להקריב:
להוציא המומר. שאין מקבלין נדבמו:
מכס צכס חלקתי. כלומר מדכתיב
האי מיעוטא כשראל ולא צדומות
דמתי איש איש לרבות העובדי כוכבים שגודרים נדרים ונדבות כשראל וגבי דידהו לא כתיב מיעוטא דלכתובז ולא האדם כי יקריב
קרבן דמשמע ולא כל האדם שמע מינה צכס חלקתי שזכרין מציאין ולא המומרין ולא צדומות שכולן מתנדבין ומקבלין מהס:
זעם הדומה לבהמה. שאין מקיימין את המנוות: מן דכתיב גזי צהמה למעוטי רוצע ורצע ס'הכי דריש ליה צצצא קמא

הוא עלק ועילוי עמך ועיין אומר לך דיהושפט לא אכיל בהדי אחאב מומר לע"ז הוי מומר לכל התורה: אלא מהכא
ואחאב מלך ישראל כו. דלא הוה מפליג בפשיה מיניה: נימא מסייעא ליה העורבים מביאין לו לחם. כלומר סייעתא לרב
ענן דאמר מומר לע"ז לא הוי מומר לכל התורה דכתיב העורבים: אל על פי דיבור שאני. כלומר גורת הקב"ה הוה ארב
דבר זה במקום אתר אימא לך מומר לדבר אחד הוי מומר לכל התורה כולה: חמורה ע"ז שכל הכופר בה כמודה בכל
התורה כולה דכתיב ועשה אחת מכל מצות ה' איזוהי מצוה ששוקלה ככל המצות הוי אומר ע"ז: מיתבי מכס ולא
כולבם לחוציא וכי אי כי יקריב מכס קרבן לה' בכס חלקתי ולא באומות כלומר:

הוא עלק ועילוי עמך ועיין אומר לך דיהושפט לא אכיל בהדי אחאב מומר לע"ז הוי מומר לכל התורה: אלא מהכא
ואחאב מלך ישראל כו. דלא הוה מפליג בפשיה מיניה: נימא מסייעא ליה העורבים מביאין לו לחם. כלומר סייעתא לרב
ענן דאמר מומר לע"ז לא הוי מומר לכל התורה דכתיב העורבים: אל על פי דיבור שאני. כלומר גורת הקב"ה הוה ארב
דבר זה במקום אתר אימא לך מומר לדבר אחד הוי מומר לכל התורה כולה: חמורה ע"ז שכל הכופר בה כמודה בכל
התורה כולה דכתיב ועשה אחת מכל מצות ה' איזוהי מצוה ששוקלה ככל המצות הוי אומר ע"ז: מיתבי מכס ולא
כולבם לחוציא וכי אי כי יקריב מכס קרבן לה' בכס חלקתי ולא באומות כלומר:

הוא עלק ועילוי עמך ועיין אומר לך דיהושפט לא אכיל בהדי אחאב מומר לע"ז הוי מומר לכל התורה: אלא מהכא
ואחאב מלך ישראל כו. דלא הוה מפליג בפשיה מיניה: נימא מסייעא ליה העורבים מביאין לו לחם. כלומר סייעתא לרב
ענן דאמר מומר לע"ז לא הוי מומר לכל התורה דכתיב העורבים: אל על פי דיבור שאני. כלומר גורת הקב"ה הוה ארב
דבר זה במקום אתר אימא לך מומר לדבר אחד הוי מומר לכל התורה כולה: חמורה ע"ז שכל הכופר בה כמודה בכל
התורה כולה דכתיב ועשה אחת מכל מצות ה' איזוהי מצוה ששוקלה ככל המצות הוי אומר ע"ז: מיתבי מכס ולא
כולבם לחוציא וכי אי כי יקריב מכס קרבן לה' בכס חלקתי ולא באומות כלומר:

א) סנהדרין ל"ה (ג) סס
ק"ה. א) סוטה מ"ה:
ד) גלילי ד"ן. ו) ובס"ה:
משומר. וכן הל"ן.
ו) שנוטות כ"ט. גרמ"ה סה.
קדוש מ"ה. ו) שנוטות
כ"ט. ונקמן י"ג: עירובין
ט"ז: פ"ב ס"ה:
דמשומר. וכן ככ"ה.
ט) ע"י צמשה"ל מהר"ה
ומהר"ם שמי גרסאות,
פ' כ"ה: משומר. וכן להלן.

הנהגת מורה"ב רנשבורג

א) ת"ה"ה על פי הדבור
וכי דלא הוי על פי הדבור.
כ"ב עיין תפאלת שמואל
רנשבורג על מהר"ה:

מוסף רש"י

סנהדרין. אף של כ"ה,
היתה כחצי גורן
עגולה. צעגולה היו
יוצדין כדי שיהו כולן רואין
זה את זה. לפי שאם
היו יוצדין בשורה אחת פני
הראשונים רואין זה את זה,
ועגולה שמה אין יוצדין
לפי שצריכין צעלי דעין
והעדים ליכנס לדבר צני
כולם. שיהו טוין רואין
את העדים ומתקדקין
בצנייהם ולא שיהא פני
העדים לשהו ו' ואחמיה
לו (נחודין ד'ו). מומר
לערלות. מבעט צמנוה
זו (שער ד'). להוציא
את המומר. דאין מקבלין
קרבנות. דמכס משמע
מקבלין (עירובין ט"ז).
מכס בכס חלקתי.
להוציא את המומר (קמון
י"ג) מדכתיב האי מיעוטא
גזי ישראל ולא כתיב
כי יקריב מן האדם
קרבן. ש"מ ישראל הוא
דחלק ומיעט מומר, ולא
באומות. שנקבלין קרבן
מכולם. דתמיא איש מן
מ"ל איש איש, לרבות
את הכניסי שגודרי נדרים
ונדבות כשראל (עירובין
ט"ז) דלפלו המינין שזרין
(קמון י"ג). שדומים
לבהמה. רשעים שעשו
עמלן כבהמה שאינה
מכרת את צוילה. מקבלין
מלך קרבן (עירובין ט"ז).
מקבלין קרבנות. של
נדבה. ממושעי ישראל.
דהאי קרא צמריים ונדבות
משמע. דכתיב כי יקריב
(ט"ז). כדי שיחזרו בהן
בתשובה. דאי דמין לכו
צריס מן לא דהרי (ט"ז).
אלא לאו הכי קאמר.
מקבלין קרבנות ממושעי
ישראל המומרים לדבר
אחד. חוץ מן המומר לנסך
את הין או לללל שבת,
דמומר לכל המנוות דמי,
דלמיעוטי ליה סוס ולא
כולבם (ט"ז).

רבינו גרשום

דלאו עע"ז הוה: אלא
מעשה כסוסי כסוסיך הוי
נמי מן דלא הוה מפליג
סוסי דיהושפט כסוסי
דאחאב. הכא נמי מתי
הדואר עלי ועילוי עמי